

PREŠOVSKÁ UNIVERZITA V PREŠOVE
Centrum jazykov a kultúr národnostných menšín
Ústav rusínskeho jazyka a kultúry
ul. 17. novembra 1, 080 01, Prešov, Slovenská republika

Medzinárodná vedecká konferencia
„Quo vadis?“:
Dynamické procesy v súčasnej
karpatorusinistike

Prešov, 26-27. septembra 2024
(Rektorát Prešovskej univerzity, ul. 17. novembra č. 15,
2. poschodie, Consilium Maius, č. 328).

Cieľom konferencie je komplexná analýza súčasného stavu
karpatorusinistiky na Slovensku
za posledné desaťročie – od čias IV. kongresu rusínskeho jazyka.

PROGRAM

26.09.

Registrácia účastníkov (8:30 – 9:00)

Otvorenie konferencie (9:00 – 9:15)

27.09.

Stretnutie účastníkov konferencie s vedením Ústavu rusínskeho jazyka a
kultúry Prešovskej univerzity v Prešove (9:00–12:00)

Lektori reprezentujú štáty:

Slovensko, Ukrajina, Poľsko, Maďarsko, Kanada, USA.

Prvé plenárne zasadnutie
Od základnej školy po univerzitu:
problémy reorganizácie vzdelávania Rusínov na Slovensku
(*moderátor: prof. Dr. Mihály Kaprály, CSc.*)

(9:15-9:30)

prof. Dr. Paul Robert Magosci

Torontská univerzita, Kanada

Karpatorusinitika na Slovensku. Plány do budúcnosti.

(9:30-9:45)

doc. PhDr. Anna Plišková, PhD.

Prešovská univerzita v Prešove, Centrum jazykov a kultúr národnostných menšín, Ústav rusínskeho jazyka a kultúry

Rusinitika na Slovensku v svetle troch decénií.

(9:45-10:00)

Mgr. Marek Gaj, PhD.

*učiteľ profesijného rozvoja (rusínsky jazyk a literatúra, I. stupeň ZŠ)
Národný inštitút vzdelávania a mládeže Bratislava, Krajské pracovisko NIVAM
v Prešove*

Aktuálny stav a perspektívy základného rusínskeho národnostného školstva na Slovensku v kontexte legislatívnych a kutikulárnych zmien.

(10:00-10:15)

doc. Mgr. Valerij Pad'ak, CSc.

*Prešovská univerzita v Prešove, Centrum jazykov a kultúr národnostných menšín,
Ústav rusínskeho jazyka a kultúry*

Rusínska literatúra ako učebný predmet a objekt vedeckých výskumov na Prešovskej univerzite.

(10:15-10:30)

doc. Volodymyr Fenyč, CSc.

Prešovská univerzita v Prešove, Centrum jazykov a kultúr národnostných menšín, Ústav rusínskeho jazyka a kultúry

Súčasná historická karpatorusinitika a stav vyučovania a výskumu dejín karpatských Rusínov na Ústave rusínskeho jazyka a kultúry Prešovskej univerzity.

(10:30-10:45)

PhDr. Mgr. Ľuba Kráľová, Ph.D.,

SNM – Múzeum rusínskej kultúry v Prešove

Jedenásť rokov práce s rusínskymi deťmi a nastupujúcou rusínskou generáciou v OZ Kolýsočka–Kolíska a iná činnosť združenia – výhry aj prehry.

Diskusia (10:45-11:15)

Prestávka na občerstvenie (11:15-11:30).

Druhé plenárne zasadnutie

Aktuálne problémy súčasnej rusínskej lingvistiky a literárnej vedy na Slovensku

(moderátori: doc. V. Fenyč, CSc.; Mgr. Marek Gaj, PhD.)

(11:30-11:45)

Mgr. Michal Pavlič, PhD.

odborný asistent

Prešovská univerzita v Prešove, Centrum jazykov a kultúr národnostných menšín, Ústav rusínskeho jazyka a kultúry

Súčasný stav rusínskej literatúry na Slovensku: medzi buditel'stvom a novátorstvom.

(11:45-12:00)

Mgr. Peter Medvid'

spisovateľ, publicista, prekladateľ

Hlavný redaktor novín «NN Info-Rusín» (Prešov)

K niektorým problémom prekladov do rusínskeho jazyka.

(12:00-12:15)

Ing. Ľudmila Šandalová

spisovateľka, laureát Ceny A. Duchnoviča za rusínsku literatúru

Súčasný rusínsky spisovateľ na scéne 3. etapy obrodzovacieho procesu Rusínov na Slovensku.

(12:15-12:30)

prof. Dr. Mihály Kaprály, CSc.

Rusínsky vedecký inštitút Antonia Hodinku (Budapešť)

Karpatorusínske dialekty a jazykový štandard: k problému stanovenia spisovnej normy.

(12:30-12:45).

Marianna Lavinec-Ugryn, PhD.

*Katolícka univerzita Petra Pázmaňa, Fakulta humanitných a sociálnych vied,
Ústav Centrálnej Európy, Katedra rusistiky*

Komlošský dialekt rusínskeho jazyka v zrkadle vedeckých výskumov.

Diskusia (12:45 – 13:15)

Prestávka na obed (13:15 – 14:15).

Tretie plenárne zasadnutie

Problém historickej pamäti: tradičné a moderné spôsoby zachovávaní a rozvíjania jazyka, kultúry a tradícií Rusínov

(moderátor: doc. Mgr. V. Paďák, CSc.)

(14:15-14:30).

PhDr. Mgr. Ľuba Kráľová, Ph.D.,

SNM – Múzeum rusínskej kultúry v Prešove

Prezentácia a reprezentácia rusínskej kultúry v SNM – Múzeu rusínskej kultúry v Prešove a hlavné ciele jeho rozvíjania za posledných päť rokov.

(14:30-14:45).

Mgr. Dominika Novotná

interná doktorandka

Prešovská univerzita v Prešove, Centrum jazykov a kultúr národnostných menšín, Ústav rusínskeho jazyka a kultúry

Literárna reflexia transkulturalizmu v dielach karpatorusínskej emigrant-skej literatúry USA na začiatku XX. storočia.

(14:45-15:00)

Demko Trochanovský

spisovateľ, publicista, novinár

Rádio Ruskej Bursy – LEM.fm

Polyvariantnosť kodifikovaných a nekodifikovaných jazykových noriem v publikáciách rádia Ruskej Bursy LEM.fm: norma či reálna nevyhnutnosť.

(15:00-15:15).

Ing. Anna Zámutovská, PhD.

O.Z. molodý Rusyný

Ing. Matúš Dopiriak

Fakulta elektrotechniky a informatiky, Technická univerzita v Košiciach; O.Z. molodý Rusyný

Staryk Pollok, absolvent politológie

The Society for Rusyn Evolution. Spoločnosť pre rusínsky rozvoj (USA)

Moderný komunikačný inštrumentár pre rozvoj karpatorusínskej identity a marketing rusínskych organizácií.

Diskusia (15:15 – 15:45).

(15:45 – 16:30)

Prezentácia nových knižných vydaní Ústavu rusínskeho jazyka a kultúry PU zameraných na rusínsku literatúru